

18.5.2026

Asiantuntijalausunto

Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

00102 Eduskunta

Viitaten Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan etäkuulemisasiantuntijakutsuun 12.5.2026

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen lausunto hallituksen esityksestä 66/2026 vp eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi

1 Esitys ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun sekä tähän liittyvien asiakasmaksujen uudistamisen osalta

Hallituksen esitys on lähtökohdiltaan ja yksityiskohtien osalta monin osin kannatettava, mutta se sisältää myös ongelmia hyvinvointialueen kannalta.

Selvityksemme mukaan ensihoitopalveluun kuulumattomat kiireettömät siirtokuljetukset on Etelä-Pohjanmaan alueella kustannustehokkainta hoitaa omana toimintana. Pienivolyymisen ensihoitotasaisen palvelun tuottaminen ei ole kannattavaa yksityiselle palveluntuottajalle, koska toiminnan kalusto- ja henkilöstökustannukset ovat varsin suuret. Vastaavasti palvelun ostaminen on siitä saatuun hyötyyn nähden erittäin kallista ja tehotonta hyvinvointialueelle. Selkeintä on, että lainsäädännöllä jatkossa määritellään hallituksen esityksen mukaisesti kaikki ambulansseilla tuotettava palvelu ensihoitopalvelun kokonaisuuteen ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvaksi.

Kansaneläkelaitoksen korvausten poistuessa ja esitettyjen asiakasmaksujen muutosten myötä on välttämätöntä tehdä muutoksia hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin. Tästä aiheutuu hyvinvointialueelle kustannuksia. Kustannukset tulisi korvata hyvinvointialueille täysimääräisesti. Lausuntoa varten annetussa aikataulussa ei ollut mahdollista arvioida tietojärjestelmämuutosten kustannuksia.

Asiakasmaksuihin kohdistuvat muutosesitykset ovat kannatettavia. Ensihoitajien potilaan luona kohteessa tekemä hoidon tarpeen arvio on laadukas terveydenhuollon palvelu. Hoidon tarpeen arvion maksullisuus saattaa vähentää ensihoitopalveluun kohdistuvaa häiriökysyntää. Pyytäisimme kuitenkin tarkennettavaksi, koskeeko lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 7 h §:n ilmaus "ensihoitopalvelun yksikkö" myös hätäkeskuslaitokselta ensihoidolle siirrettyjä kiireettömiä tehtäviä käsitteleviä eli hoidon tarpeen arviota puhelimesta tekeviä ensihoitopalvelun virtuaaliyksiköitä, vain edellyttääkö asiakasmaksun periminen potilaan fyysistä tutkimista.

Hallituksen esityksen mikrosimulaation perusteella toteutuessaan uusi rahoitustapa heikentäisi Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen rahoitusta 608000 € vuodessa. Hyvinvointialue ei voi hyväksyä tällaista kohdentamisperustetta. Valtionrahoitus on yleiskatteista, mutta esimerkinomaisesti ensihoitopalveluun kohdennettuna kyseinen rahoituksen pieneneminen tarkoittaisi yhden ensihoitoyksikön vähentämistä hyvinvointialueelta. Hyvinvointialueellamme on jo talouden tasapainottamiseksi vähennetty ensihoitoyksiköitä, eikä lisäsopeutuksia voi välttämättä enää turvallisesti tehdä. Asiassa on huomioitava myös varautumisen ja valmiuden näkökulma.

Asiakasmaksujen ennustettu nousu vähennetään hyvinvointialueen yleiskatteisesta rahoituksesta täysimääräisesti, joten sen ei voida ajatella kompensoivan kohdentamisperusteen aiheuttamaa heikennystä millään osin. Kun hyvinvointialueen rahoitusta leikataan asiakasmaksujen korottamisen perusteella, eivät arvio ja todellisuus aina kohtaa, eli maksutuottojen kasvu ei kompensoi rahoituksen vastaavasti tehtävää vähennystä. Lopullinen negatiivinen vaikutus hyvinvointialueen rahoitukseen voi siten olla hallituksen esityksessä arvioitua suurempi. Ottaen huomioon hyvinvointialueemme yleisen taloudellisen tilanteen Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue ei voi hyväksyä minkäänlaisia rahoitusta leikkaavia elementtejä.

Toimeenpanon aikatulusta hyvinvointialueita on kuultu jo aikaisemmin. Toiminnalliset muutokset ovat kohtalaisen nopeasti toteutettavissa, mutta laskutusjärjestelmien muutokset vaativat aikaa. Mikäli päätökset lakimuutoksista saadaan tehtyä syksyllä 2026 ja lainsäädäntömuutosten toimeenpano on vuoden 2028 alusta lukien, aikaa on riittävästi.

Vielä huomauttaisimme, että alle 18-vuotiaiden peruuttamatta jääneistä terveydenhuollon ja suun terveydenhuollon käynneistä aiheutuu mittavasti toiminnallista tehottomuutta ja turhia kustannuksia hyvinvointialueelle. Olisi suotavaa tarkastella myös alle 18-vuotiaiden terveydenhuollon käyntien muuttamista maksulliseksi ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa sekä mielenterveys- ja riippuvuushoidon palveluita lukuun ottamatta, esimerkiksi alle 12-vuotiaiden osalta. Pienten lasten ajanvarauksista ja varattujen aikojen käytöstä vastaavat vanhemmat. Päätöskykyisten nuorten terveydenhuollon käyntien maksullisuus olisi kohtuutonta ja vaarantaisi heidän itsemääräämisoikeutensa, sillä

nuorilla ei pääsääntöisesti ole jatkuvia tuloja eikä varallisuutta. Ikäryhmässä 13–18 vuotta maksuttomuus on tästä syystä edelleen perusteltua.

2 Esitys sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi, sosiaalipalveluiden osuus

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue kannattaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamista esityksen mukaisesti käyttämättä jätetystä palvelusta perittävästä maksusta sosiaalihuoltolain 14 §:n liittyen. Näitä palveluja ovat lapsen huoltoon, tapaamiseen ja elatuksen sopimiseen liittyvät käynnit, perheasioiden sovittelu, lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta ja tukeminen sekä vanhemmuuden selvittämiseen ja adoptioneuvontaan liittyvät käynnit.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Heidi Rautiainen

Heidi Rautiainen, palvelualuejohtaja, operatiiviset palvelut

Tanja Penninkangas

Tanja Penninkangas, sosiaalijohtaja, toimialuejohtaja

Liitteet

PowerPoint -esitys

Jakelu

StV@eduskunta.fi

18.5.2026

Tiedoksi

Tero Järvinen

hyvinvointialuejohtaja, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Tiina Perä

Toimialuejohtaja, Terveystieteiden palvelut

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Puhelinvaihtokeskus: 06 415 4111

[Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuille](#)